

LA HADA DE LA LAGUA

Floreta, gojata esberida, que's passejava per un beròi vrespè, peu parçan de Lèren en tot escotant los auserons e en espiant los parpalhòus : que s'avè acabat los devers, e doncas qu'avè vagar.

Tot d'un còp, a ua horcada au ras de la lagua de Bona Via, que vedó a ua hemna pro vielha e tota croishida. La vielhassa que l'ahupè : « Que soi morta de set, e'm poderés anar cuélher un veire d'aiga, tà't pregar ? »

« Vè i tu medisha ! ce li responó pro impertinenta la gojateta, que me n'èi a tornar viste tà casa tà m'espia « B'ei bèra la vita ! »

Çò qui ne sabè pas la mainada, qu'èra ua broisha...

« Ah qu'ei atau, que m'arrefusas dinc a un veire d'aiga, e doncas que't demoraràs presoèra de la lagua per jamei ! Sonque si rencontras un dia un gojat pro amorós tà har los tres gatges qui't vau dar... »

Luas e luas que passèn, que s'i contava per Lèren qu'ua hada, hèra beròja, e s'estava au hons de la lagua.

Un aulheròt qu'avè la costuma d'amontanhar tot an per aqui e de har béver lo mairam... Mes augan, quan arribè au mes d'abriu, grana hèsta a Sent Pèr : qu'èra lo Primtemps de l'Arribèra. Pè leugèr e cama lèsta, lo Jantòt que decidè de i har un torn en deishant Pigòu guardar.

Quan se'n tornè, hart de fatiga, de musica, de cantas e de danças qu'entenó ua votz melodiosa qui vienè de l'aiga : estonat que's demandè si èra un saunei mes que s'apochè e que vedó a la Floreta, hens l'aiga, qui l'aperava. Be'u n'avèn parlat a la hèsta lo monde deu parçan mes ne i avè pas volut créder.

Totun, qu'èra aqui davant d'eth ! E que'u disè :

„Gentilhet pastor, que m'as a sortir d'aqui!

_Jo qu'ac voi ! Mes quin cau har ?

_Ò ! Qu'as un gran tribalh qui t'atend !... »

E que desapareishó dens l'aiga. Jà que li pataquejava lo còr, au gojat, e, tot esmavut, que decidè de demorar quauques temps.

L'imatge de la hada que'u capvirè e ne'u deishè pas mei en patz...Mes lo maishant temps qu'arribè : plojassa a desliga de cèu, nèu a la montanha.

E l'endedia, arreploja e vent balaguèr. Lo tresau dia, ploja de gave e lo gave, descabestrat, que sortí deu lhèit.

La votz melodiosa que s'entenó e que digó : « Viste, viste, Jantòt, que't cau tirar l'aiga deu gave e plenhar tots aqueths gorgs qui vedes aciu, au parçan : lo gorg Massar, Trebuc, Poishiu, l'Ostau, la Hòssa.

Au crestian, Hipolit deu Crestian, lo hustèr, que't balherà dus sojòts. »

Jantòt que partí en seguint, e plea que pleas, vueita que vueitas, que s'i gahè tota la nueit. Ne'n vedè pas jamei la fin, mes totun, a l'esguit deu dia, los dus darrèrs sojòts ne'n fenivan pas jamei de's vueitar, las hòssas de's plenhar e lo gave de baishar.

E desempuish aqueth temps, que sabetz que i a tostemps aiga en los gorgs de Lèren e de Sent Pèr. Jantòt que credè qu'èra fenit. Que se'n tornè tot urós a tot còrrer de cap tà la hada. Mes la lagua qu'èra calma : sonque quauques guits, quauquas gariòlas, quauques palòts...

Quauques dias mei tard, la Paulina de Vailet, qui èra acostumada a aver còps de sang, que demandè a la hilha Marta de li anar cuélher sangsugas a la farmacia de Peirahorada.

Non n'è avè pas mei.

En tornant tota desconsolada, la Marta que's desolava : « On las vau trobar, aqueras bestiòtas ? », ce's disè en passant davant de la lagua.

Autanlèu, Floreta qu'aperè au Jantòt qui justament e rondalejava per aqui.

« Escota ! Ça-i t'ací ! A las deVailet, que'us hèn hrèita sangsugas. Que vas anar tà la sangaüsa tà n'anar amassar ! » Jantòt ne's hasó pas pregar. Que partí de tira, lo sojòt a la man, mes que s'i pensè demorar e que n'avó un beròi esvargè : que n'avè mei a las camas que non pas en lo sojòt...Que s'arrevirè. Que s'i hasè tant qui podè a las se tirar de dessus. De tant qui las sangsugas e li tiravan la sang, que s'aflaquiva, mes que s'arrevicolè en pensant a Floreta e que s'i escadó. E la Paulina qui's pensava morir de mala mort, ueratz si èra urosa de'u véder a arribar !

Jantòt que se'n tornè a tot còrrer de cap tà la hada...Sonque quauques guits, quauques gariòlas, quauques palòts mes tanben un petit remolin sus l'aiga. Que n'avó un fremit.

Tres dias mei tard, Jantòt que n'avè tostemps un arremolin au còr, e ne'n podè pas mei. Que deishè aulhas e cans e que decidè de còrrer tà la lagua... Que's hiquè a cridar sas penas e dolors deu mei hòrt qui podè :

« Mainada, que m'as nhafrat lo còr ! Sorteish donc ! »

De tant qui cridè, un auratge tarrible qu'esclatè : los pets de pericle que hasèn tremolar la tèrra, e la ploja que'u mulhava dinc aus òs... Mes tot malur qu'a ua fin, e la bèra que sortí, au bèth miei de l'arcolin...

Après aqueras duas hèitas, Jantòt que's credè arribat a la fin deu son combat. Que s'apochè de Floreta qui'u digó quauquarren a l'aurelha. Autanlèu, eth de partir com ua sageta de cap tà Poishiu !!! E cava qui cavas, a dreta, a gauch, un horat tarrible que hasó. Lo vesin de Trebuc que n'era estomagat de véder ad aqueth òmi qui s'i hasè dab ua fòrça deu diable, tot sudolent.

Que l'anè de cap e que'u demandè : « Mes qué hès donc ? Que cèrcas atau ? » Jantòt que responó :

« Que manca d'aiga per ací ! Que'vs vau har un clòt tarrible ! E l'aiga que va gessir !!! »

« E ben, òmi, n'as pas fenit ! Que n'as per un par de dias ! Adiu e bon coratge ! »

Jantòt que's pensè : « Praube pèc ! Ne t'anavi pas díser que cèrqui lo tresaur deus pelegrins esconut peus brigands. »

Au cap de dus dias e duas nueits shens briga dromir, que pensava de i petar e de's secar, quan vedó tot d'un còp, ua bòstia maravilhosa au hons deu clòt qui arrajava au só...

Que la se prenó, e que la portè a tot còrrer tà Floreta. Aqueste còp ne l'avó pas a aperar. Jà que l'atendè tota shualina. Que'u balhè la bòstia...Tot en la gahant, era que sortí de l'aiga e que'u digó :

« Mercés, Jantòt ! Que m'as desliurada ! Vòs tu dab jo... »

Autanlèu la broisha qu'arribè com per magia, lèda e maishanta.

« Ha ! Ha ! Ha ! Enfin que vau poder panar lo tresaur deus pelegrins !!! »

Tots tres que hasón a hics e a peladas e aqueth preciós arcòt que s'aubrí tot solet e un chivau de nèu que'n sortí, hèra bèth, en hant sauts en l'air, au bèth miei d'ua ploja d'estelas...E la vielha broisha que n'estó tota enlusernada, e que cadó aledada per l'arcòt...Que claverèn la bòstia e que la getèn tà dehens l'aiga en ua grana esclaquurada d'arrider...

Lo tresau gatge qu'era acomplit.

E a Sent Pèr de Lèren, que s'i vedó un chivau a partir en los aires de cap tau lugran dab un par d'amorós sus l'arrea...

Un beròi arcolin qu'ondrava lo cèu...

***Binet Maria, Carrau Annie, Dufau Miquèu, Hourmilougué Jan-Loís, Lepoetre Mirelha,
Maisonava Benedicta, CFP'Òc Saint Pé de Lèren***